Ч. 12. Львів, пятниця 3. марта 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

Громадський Вістник

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 700 М. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ: Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення" 40 М., в „Надісланім", в „Оповістках" і некрольоги 60 М. Між новинками і в редакційній части 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дорозче.

Виходить о годині 7. рано. Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

✝

Іван Кивелюк

голова Тов. „Просвіта", б. соймовий посол, б. член Краєвого Виділу, судовий радник, голова Тов. „Народна Рада", заст. голови „Народнього Комітету", визначний громадський діяч, член багатьох освітно-культурних товариств та фінансово-економічних інституцій, кількакратний політичний вязень, — помер в середу дня 1. марта ц. р. о год. 8·30 вечером у Львові, переживши у важкій праці і безупиннім труді 56 літ. Осиротив двоє малолітних дітей.

Львів, 1. марта 1922.

Сьогодня рано привитав нас начальний редактор сумними словами: „Morituras vos salutat — умираючий шле вам свій привіт!

Се був привіт пок. народнього трудівника, незломного борця за народні права — Івана Кивелюка. Та ніхто з нас не вірив, не міг вірити, щоби цей бодрий духом, посивілий в народній праці, цей залізний старшина великого народнього війська так скоро і нечайно відійшов від нас, покинув нас у лихій годині, у великій смуті.

Пок. Іван Кивелюк вийшов з ядра нашого народу і через ціле своє життя був тим гордим, непохитним, свідомим свого достоїнства, глибоко в рідній землі закоріненим селянином, тим, що з гордістю і самопевністю міг все і всюди, серед сумнівів і хитань кинути на терезу важливе слово: „Мене з хлопа ніхто не скине".

По скінченню гімназії записався спершу на теольогічний факультет, але небавом переписався на права. Вже як студент, а опісля молодий авскультант щиро віддався праці над освідомленням і подвигненням народу. Знали Його селяне майже половини Сх. Галичини, бо власти кидали ним постійно з одної місцевости в другу, але знав Він і селян; знав їх болі, турботи, недомагання, прикрости, радости і втіхи; вмів отворити їм своє любовю переповнене серце, вмів подати їм пораду, вмів говорити з ними щиро, сердечно і просто. Ні одна ділянка народнього життя не була Йому чужа. Чи це освітна праця, чи економічна організація, чи політична пропаганда, — всюди Він був при успішній роботі.

Втішався великою популярністю, і тому, мимо широко закроєної контрагітації і всіх инших прийомів славетних галицьких виборів при куріяльній системі вийшов послом до сойму. Український посольський клюб делегував Його до Краєвого Виділу, де Він аж до обсади Львова польськими військами сповняв вельми важкі обовязки члена Кр. Виділу. Українське громадянство оцінило Його подиву гідну характерність і простолінійність, коли наділило Його одною з найбільших почестей, яку має до розпорядимости, а саме головством в найстаршім своїм товаристві, в „Просвіті".

Зміни, які зайшли в краю після розвалу Австрії, обсада Львова, а опісля й цілої Сх. Галичини польськими військами тяжко відбилися на здоровлю народнього борця і трудівника. В грудні 1919 увязнено Його і з багатьома иншими громадянами вивезено до Баранова в Зах. Галичині. Опісля віднято Йому всяку екзистенцію, усунувши Його з Кр. Виділу. Одночасно відмовлено приняття до суду. Настали дуже тяжкі часи злиденного бідовання, бо нераз просто не було що вложити в уста. Поруч з тим польські власти ніколи не проминали нагоди, щоби Його не засадити до тюрми. Останне, зовсім безпідставне арештовання в ввязку зі справою Федака доконало свого.

Зломаний фізично, знищений матеріяльно, втративши Дружину, з дрібними дітьми, вийшов з тюрми з сильно розвинутими зародками тяжкої недуги. До останніх часів працював в улюбленій „Просвіті", жертвуючи останки своїх сил, але зваливши ся раз, не піднявся більше. Умер як воїн на станиці.

Виснажений життєвими невзгодинами, гонений, переслідуваний і вязнений, зійшов в могилу з непохитною вірою у світлу будуччину великого українського народу.

Сьогодня рано переслав Він нам свій привіт, загріваючи нас до праці, а ми нині вечером прощаємо Його на вічний сон, прощаємо, прирікаючи простувати до великої мети, що була метою Його життя: до Вільної, Незалежної, Соборної України.

Справа Східної Галичини.

Демонстрації в Америці.

Американська „Свобода" пише так про демонстрації українських дівчат у Вашінгтоні:

„Ці демонстрації були спокійні, але осягнули значний успіх. Передовсім писали про них американські часописи, а многі з них подали також фотографічні знимки протестуючих. Українських пікетерок у Вашингтоні навіть зняла одна спілка для кін. Значить, ціль, щоби американську публику обзнайомити з польською адміністрацією на українських землях, бодай у частині осягнена. А що ця ціль осягнена бодай в якійсь частині, свідчить найліпше лють польських газет і всяких „патріотів" у Америці, які накинулися з їддю ненависти і лайки на Українців за те, що обороняють своє слушне і святе право на людське життя і людську свободу.

Цеї дороги, яку американські Українці вибрали, не слід покидати. Це один зі способів ірляндської боротьби, спосіб добрий, бо він найблище апелює до публики. Ту боротьбу тільки ще розширити би і вперто її держатися та завзято виконувати.

Пише нам один Українець з Ню Йорку, що розмовляв про цю справу з Американцями. Один Американець казав, що перший раз дізнався про польський режім на українських землях, коли побачив фотографії українських пікетерок проти польської адміністрації. Він казав, що подивляє спокійність, з якою Українці протестують проти такого режіму. „Ваш спокій і впертість у боротьбі — це запорука вашої побіди, казав він, але ті події за страшні, щоби ви їх приймали і передавали світови з таким дивиим спокоєм". Він радив робити у Вашінгтоні часті демонстрації, не лише перед польським посольством, але також перед аліянтськими амбасадами і перед американським урядом. „Пішліть американських жовнірів українського роду до Гардінґа! Пішліть сироти і вдови по вбитих українських жовнірах до нього! Пішліть на могилу Вашінґтона, щоб зложили вінець за українських героїв, що згинули у нерівній боротьбі, а потому нехай вони йдуть до Гардінґа і до парляменту і до аліянтських амбасад! Видайте книжечку, коротку, але добру про це, що діється у вашому краю! Кричіть під небеса, бо світ не буде чути вашого болю, як не будете кричати! А як не чує болю, не може за вами обставати і ніхто у світі не буде шанувати вас, як будете спокійно ходити в ярмі!"

Отак, як пише нам нюйорський наш землях, говорив Американець. А так само скажуть міліони Американців, як ми зуміємо постояти за своє діло, хочби і так, як він радив".

Велика Україна.

Червоний террор.

„Послѣдняя Новости" доносять, що террор на Україні продовжаєть ся. Ліквідація повстань перевернена у винищення інтелігенції. Особа, що втікла з Проскурова пише: „Неймовірний террор продовжаєть ся. Дня 18. січня розстріляно 23 осіб, обвинених о заговір. Розстріляні не займалися політикою, були противники політичного українства і являються невинними жертвами сфабрикованих чреззвичайкою обжаловань" (Рпр.)

Волинь під червоним кнутом.

„Волынское Слово" на основі інформацій очевидців пише:

„Охорону границі на Волині сповняють знамениті „богунці" і „таращанці". Жовняри розкватировані по селах і кормляться на рахунок селян. Пограничні частини одіті досить прилично. Положення селян в пригарничних полосах застрашаюче, бо кромі наложеного на них продналога вони мають удержувати ще червоноармейців. Кромі цього кожде село має дати денно 15–20 підвод.

„Після листопадового повстання більшевики розпочали масові арешти інтелігенції, священиків, учителів, а також багатих селян. Більшість арештованих відправлено в тюрму в Новгороді Волинськім. В Березднові арештований свящ. Вилецький, місцеві хуторяне Прилуцький і Новицький, з котрих два останні померли в тюрмі.

„Арештовані в селі Городниці, Сторожеві, Соховолі і Морозові священики, учителі і багаті селяни, разом до 30 осіб, майже всі вимерли від тифу в Житомирській Ч. К. Померших в Новгородській тюрмі вивозять тільки раз на тиждень по кілька десяток людей. Арештованих в тюрмі не кормлять. Свобідна торговля дозволена, одначе на доноси одного чекіста, торговця, котрий заплатив міліярдовий податок, арештують за спекуляцію. Після таких переживань не багато осталось охочих користуватися здобутками „нового курсу".

„У всіх селах введено загальне воєнне навчання. В кождім селі є тайні аґенти Ч. К., що слідять за всім і інформують відповідні власти.

„Озимина на селянських землях вповні засіяна, на поміщицьких ґрунтах засіяно всего 10—15 проц. Побоюються, що весняного посіву

верна не буде, бо більшевики його безпощадно реквірують. Селяне переводять рахунок тільки на хліб, царські рублі і польські марки. Всі цукроварні на Волині в 1921 р. не працювали зовсім.

„Настрої серед червоноармейців супроти Польщі — крайно ворожі. Для піддержки цих настроїв устроюються спеціяльні мітінги, на яких вказують на підюджування Польщі проти совітів“.

Ганебний крок.

В суботу 25. лютого ц. р, коли в старих мурах Ставропиґії, в тім заборолі „руської віри і нації“ за королівської Річипосполитої, в тій твердині колись невмірущого національного духа, в тій подиву гідній що до карности орґанізації нашого свідомого міщанства, — зявилися чотири національні кастрати в супроводі наїжених баґнетів польської поліції в більшости нашого громадянства мусіла впасти полуда з очей. Того дня ми мали нагоду пересвідчитися, що кацапсько польський мезаліянс навіть в цих переломових хвилях проявляється з давньою силою і натугою. Ствердження цього факту є дуже важне й далекосягле, бо воно мусить робити нас чуткими й осторожними, воно мусить нас приготовити також на инші несподванки з боку цього ятривого боляка на нашім національнім орґанізмі. Треба дати позір, щоби у важливій хвилі не пхнуто нам ніж в плечі, щоби не наступила діверзія проти нас, бо з боку таких типів, як Лісковацький et comp. можна всього сподіватись.

Тут не ходить тільки о посідання Ставропиґії; бо без огляду на те в чиїх вона руках, польських чи хрунівських, московських чи російських послугачів, то все вона була, є і буде нашою власністю в моральнім розумінню. Бо ніхто инший, лише ми проводимо ту лінію завзятих в обороні своєї нації, стійких в своїх переконаннях, неугнутих в своїх прямованнях ставропигійських братчиків. Ніхто инший, тільки наше свідоме, жертвенне міщанство своєю працею, орґанізацією, обстоюванням національних позицій стоїть під тим самим прапором, під котрим жили, боролися і вмирали Красовські, Макаровські, Папари, Лянґіші, Русини. Тут ходить о моральний удар, нанесений гідности й достоїнству нашої нації зєдиненими москвофільсько-польськими силами.

В XIX. ст. Ставропиґія попадає в стан повного упадку, а в другій половині того століття затрачує своє обличя національного заборола, орґанізації борців за права галицько-українського народу. Там всадовлюється мертвеччина, а ставропигійські заведення стають тільки пристановищами для національних відступників, місцем жиру і наживи для неробів. Також що до складу членів, то рідко можна було стрінути там справдішних міщан, купців, промисловців, ремісників. За те бачимо там головно бюрократів, всяких совєтників судових і скарбових, адвокатів і молодих студентів громилів.

З орґанізації братчиків, перенятих думкою оборони і зберігання національних святощів, перемінюється Ставропиґія в клюб взаїмної адорації, де капошаться вороги українського народу і його визвольних змагань. Безвпинні заходи, щоби в склад братчиків були приняті найповажнійші представники нашого міщанства й інтеліґенції, розбиваються о впертість і сліпоту яничарів Аж коли посідачі Ставропиґії в р 1915 подалися за російськими військами, захопивши з собою всі цінности і майно інституції, Ставропиґія найшлася в руках морально правових власників.

Правительственний комісар настановлений з припоручення австр. уряду п. Райнлендером, перевів доповнюючі членські вписи. Всі члени, старі й нові, вибрали Управу і вибирали її кождого року через цілих шість літ. Сьогодня польський воєвода у Львові,

квестіонує правність нових членських вписів, бо — мовляв — не респектовано § 8. статуту, на основі котрого новий член може бути принятий тільки на поручення двох старих членів. Аж після шістьох літ, на протязі котрих нова Управа привела до порядку забагнені справи Ставропиґії, пп. Луцики, Третяки, Лаголи, Лісковацькі, Ґрабовскі і ин. пригадали собі істнування цього § 8. І вони стають на становище „законности“. Забувається при тім, що цей параґраф є анахронізмом. Він міг мати свою вагу тоді, коли до Ставр. Братства принимано людей із всіх українських земель, а навіть з чужих національно територій, коли справді треба було поручення двох братчиків, щоби знати, що це за людина. Але тепер, коли завдяки живим зносинам, завдяки істнуванню преси, почт, телеґрафів, залізниць і т. п. всі визначнійші діячі добре і близько знаються, таке поручення є зовсім непотрібне. Зрештою нових членів приймав правительственний комісар, котрий обовязаний перестерігати вимоги законности. Цікаво також, чому через 6 літ Сеніорат Ставропиґії і склад членів був законний, чому ані правний уряд австрійський, ані польські власти не квестіонували законности, аж зробив це п. Ґрабовскі.

ми непомірно дивуємося, що найшлися нікчемні осібняки, що дали себе вбрати в хомути польської політики, що стали польськими комісарами, що давні члени Ставропиґії — як каже рескрипт — жалілися у воєвідств на „незаконність“ в приняттю нових членів Це є такий ганебний, огидний і зрадницький поступок, що нам не достає слів, аби його досить ярко і правдиво схарактеризувати і то тим більше, що Сеніорат ані не викидав давних членів, ані не відмовляв їм членських прав, ані не збороняв приймати нових членів тзв. русофільської партії.

І тому загарбання Ставропиґії є таке болюче для нас, і тому громадянство мусить пильно приглянутись і другій стороні медалю.

З волинських гараздів.

Українці Волині внесли протест проти усування Українців зі служби.

В протесті говориться про масове усування Українців зі служби без ніякого умотивовоння, просто „ze względów służbowych“. Усувають всіх в останньому часі тому, що вже мали час підготовити на звільнені місця Поляків, які часто й не відповідають тій посаді. Протест вказує на ті численні надужиття і знущання, яких допускаються польські власти на людях тільки тому, що вони Українці. Протестуючі, звільнені з посад, апелюють у всіх тих справах до польського правительства у Варшаві.

Ось зразковий „листок“, яким звільнюєт ся Українця з державної служби попросту для примхи шовіністичного шефа:

„Okręgowa Dyrekcja Poczt i telegrafów w Lublinie. — Lublin d. 29. XII. 19 1. — 1173|pr.

Do Pana Mikołaja Panas'ewicza, prow. urzędn. IX. St Sł. przy Urzędzie Poczt. telegr. w Włodzimierzu Wołyńskim.

Ze względów służbowych zwalniam Pana z obowiązków służbowych

ИОГАН ҐОТЛІБ ФІХТЕ.

12)

Промови до німецького народу.

Переклав М. ЄВШАН.

ДРУГА ПРОМОВА.

(Продовження.)

Тому й дотеперішній досвід показує, що лише розвій духової діяльности через научуванє будить охоту чистого пізнавання як також і приспособлює ум до морального образовання, навпаки пасивне відбирання параліжує з одного боку і вбиває пізнання, а з другого намагається цілковито знищити всяку етичну думку.

Аби знов вернути до ученика нового виховання: ясно, що він, кермуючись своєю любовю, досліджуючи все в його звязку і той дослід випробовуючи безпосередно на ділі, буде учитися всього, і то до ладу та не забуваючи. Та се лише другорядна річ. Важнійше те, що завдяки тій своїй любови він підносить сам себе, і з розмислом та згідно з правилом вглублюється в зовсім новий порядок річей, який досі лише дехто, Богом обдарений і то з небільшого бачив. Його веде любов, що основується не на якій-небудь змисловій роскоші, якій він зовсім не дає послуху, а на духовій діяльности, ради діяльности самої і на її законі, ради закона самого. І хоч моральність не опирається загально на тій духовій діяльности і до неї мусить прийти ще особливий напрям тої діяльности, то все таки та любов є загальною прикметою та формою моральної волі; і таким чином той спосіб духового образовання стає безпосередним приготованням до морального; корені неморальности він цілковито викорінює, не даючи розвинутися змисловій роскоші в похіть. Досі збуджувано та образовано передовсім той змисловий нахил, бо придержувалися тої думки, що позатим не можна образувати самого ученика та мати на нього деякий вплив; колиж треба було опісля розвивати моральний нахил, то вже було за пізно, серце було вже занято та виповнене иншою любовю. Навпаки, нове виховання має поставити на перший плян образовання чистої волі, і коли би самолюбство мало все таки пізнійше збудитися в нутрі або увійти із вні, то прийшло би за пізно і не знайшло би для себе місця в умі, занятім чим иншим.

Основною прикметою тої першої, а також й найблизчої цілі, яку зараз подам, є те, що вихованок стоїть від самого початку і безперервно цілком під впливом того виховання, і що він відділений від всякого простацтва та від всякої стичности з ним. Що ради його удержання та його доброго поводження в життю треба рушатися та клопотати, сього він зовсім не потребує чути, а тим більше сього, що тому лише треба вчитися, або що наука може тому пособити. З того виходить, що лише в горі схарактеризований духовий розвій, треба в нього вщіплювати, що ним він мусить бути безперервно занятий, що одначе ніяким чином не може того способу науки заступати другим, який вимагає протилежної змислової принуки.

Хоч одначе той духовий розвій не дає віджити самолюбству і набирає форму морального хотіння, то все таки се ще не є самою моральною волею; і коли би запроектоване нами нове виховання не йшло далі, то могло би виховувати що найбільше знаменити мужів науки, яких ми й до сього часу мали, яких ми мало потребуємо і, які не зможуть зробити нічого більше для нашої властивої, людської та національної мети, як се могли досі зробити такі мужі; напоминати і знов напоминати, будити подив, а від часу до часу й лайку на себе. Але се ясне і я вже се вище сказав, що ту свобідну діяльність духа розвивалося в тій думці, аби вихованок при її помочі міг утворити собі свобідно образ морального ладу, дійсного життя, приймати той образ з любовю, яка в ньому рівнож вже розвинена, і його, кермуючися тою любовю, дійсно зреалізувати в своїм життю. Тут заходить питання, як нове виховання може переконатися, що воно в своїм ученику досягнуло тої властивої і остаточної мети.

Передовсім є ясним, що випробувану вже раньше на инших предметах духову діяльність ученика треба спонукати до зображення громадського ладу людей таким, яким він повинен бути по законам розуму. Чи той образ, представлений учеником, є вірним, може найлекше осудити виховання, яке є в посіданню того правдивого образу; чи ученик його самостійно, власними силами виконав і не лише пасивно його репродукував, повторюючи в добрій вірі те, чого його вчила школа, а далі, чи зобразив його з достаточною ясністю та живістю, знов про се рішить тим самим способом виховання, подібно як рішало перед тим про ті самі річи при иншій нагоді.

(Продовження буде.)

przy zakładzie pocztowym z dniem 5. stycznia 1922 r.

Jeżeli Pan miałby zamiar służyć przy instytucji pocztowej, może Pan w drodze służbowej wnieść prośbę o przydzielenie do jednego z urzędów w zachodnich okręgach tut. Dyrekcji, wzgl. innych urzędów dyrekcyjnych, jednakże bez zwrotu kosztów przeniesienia ze strony Skarbu Państwa i bez wymienienia urzędu, którego wybór nastąpi ze strony Dyrekcji. — Prezydent

При висвяченню ярчівської (Холмі) православної церкви на костел, Поляки хотіли вирубати іконостас, але ніхто не мав відваги цего вчинити. Тоді найшовся один герой Андржей Чоп і крикнув: „Co? Boicie się ruskiego Boga? Djabli was nie wezmą!" Після того він взяв сокиру і вирубав іконостас. Припадково сталося так, що за кілька днів він помер. Перед смертю кричав, що його дусить руський Бог. — (Вп.)

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Приговтування Петлюр'вц в в Румунії?

Черновецький „Vorwärts" доносить в числі з 26. лютого, що один з офіцерів генерального штабу Петлюри подав оце про приготування петлюрівської армії в Румунії:

„В Румунії працює тепер комісія УНР. з Мацієвичем на чолі, яка ділиться на секції дипльоматичну, консулярну і військову.

Військова секція стоїть під приказами ген. Дельвіга та є у постійному контакті з начальною військовою владою Румунії. Старшини Петлюри дістали дозвіл від румунського міністерства війни вербувати жовнірів і офіцерів Українців і Москалів, які є інтерновані в Румунії. Румунський арсенал дав офіцерам Петлюри 18 гармат, 180 машинових крісів і 11.000 крісів. Є теж порозуміння між Петлюрівцями та румунським Червоним Хрестом, Румунські граничні сторожі дістали поручення улекшувати перехід бесарабської границі Петлюрівцям. Саме тепер в околиці Тирасполь Добруча уоружується матеріялом, перевезеним на румунських залізницях, 3 полки піхоти і 3 ешолони кавалерії".

Погроза Мануїльського.

„Русспресс" довідується з Харкова, що заступник предсідателя українського совнаркома Мануїльський на зїзді комітетів бідноти заявив, що коли справдяться чутки про задуманий наступ Петлюри з румунської области, то Україна не спиниться перед переслідуванням їх і на румунській области. Подібну погрозу висказано перший раз явно.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краевого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Як переводиться „парцеляцію" у Сх. Галичині?

Ми одержали інтересне письмо до поміщення:

Odręcznie. Okręgowy Urząd Ziemski w Przemyślu. L./S./L.565/22. Przemyśl dnia 17. lutego 1922. — Do grecko katolickiego probostwa w Prałkowcach poczta Przemyśl. — W załatwieniu podania ks. Michała Dańki, proboszcza w Prałkowcach wniesionego w dniu 1. lutego 1922 do l. 566/22. do tut. Urzędu, Okręgowy Urząd Ziemski w Przemyślu zezwala na przeprowadzenie parcelacji obszaru 1 ha 63 a 06 m. kw. położonego w gminie Kruhel Wielki, będącego własnością gr.-kat. Probostwa w Prałkowcach, w sposób przedstawiony w podaniu pod następującymi warunkami:

1) Parcelacja ta przeprowadzoną zostanie pod nadzorem i za porozumieniem się z powiatowym Urzędem Ziemskim w Przemyślu. Przy parcelacji sąsiedzkiej należy w każdym wypadku przestrzegać zasady, aby przez dodatkowe dokupno gruntu nowonabywca stworzył zdrowe samodzielne gospodarstwo, a więc gospodarstwo co najmniej 8 morgowe i aby nowonabyte parcele przytykały do gruntów, jakie nabywcy już posiadają, tak, aby nie stwarzać szachownicy. Dla stwierdzenia tego należy podać obszar gruntu posiadanego przez nowonabywców, oraz oznaczyć położenie tegoż w stosunku do nowonabytego. W razie, gdyby nowonabyty grunt nie graniczył z dawnym gruntem, powinien nowonabywca sprzedać swój dawny grunt sąsiadom a osiąść na nowonabytym. Przy sprzedaży należy uwzględnić przedewszystkiem inwalidów wojennych, służbę folwarczną, bezrolnych, małorolnych i ochotników wojska polskiego. Obszar nowoutworzonych (osadniczych) jednostek gospodarczych, oraz obszar, do którego powiększone być mogą istniejące karłowate gospodarstwa, nie może przekraczać dla każdego z nich 15 ha, zaś 20 proc. ogółu parcelowanych gruntów może być przeznaczony na odsprzedaż małorolnym właścicielom istniejących już obecnie gospodarstw, celem powiększenia ich do rozmiarów najwyżej 23 ha.

2) Po uzyskaniu zezwolenia na przeprowadzenie parcelacji należy przedłożyć w 2 egzemplarzach.

3) Zawrzeć się mające kontrakty mają zawierać klauzulę, że grunta nie mogą być sprzedawane bez zezwolenia Okr. Urzędu Ziemskiego, co w księgach gruntowych ma być adnotowane.

3) Po uzyskaniu zezwolenia na przeprowadzenie parcelacji należy przedłożyć w 2 egzemplarzach projekt mającego się dokonać podziału parcelowanego obszaru z uwidocznieniem położenia tegoż do całej majętności, a po przyjęciu tegoż przez tut. Urząd i po przeprowadzeniu podziału na gruncie, przesłać ostateczny plan parcelowanej majętności w myśl okólnika Gł. Urzędu Ziemskiego z 27. kwietnia 1921 r. Nr. 247 (Dz. Urz. Nr. 2 z 1921 r. str. 77) t. j. ostatecznie wykończone dowody pomiarowe, plan ostateczny, 2 adresy tegoż planu, rejestr pomiarowy w trzech egzemplarzach do zatwierdzenia, oraz zmniejszony płanik. Do podania należy dołączyć w 2 egzemplarzach projekt mających się zawrzeć umów oraz listę nabywców, co do których przedłożyć należy wszystkie potrzebne poświadczenia urzędowe, a więc: wiek, wyznanie, obywatelstwo państwa polskiego, że są zawodowymi rolnikami, ile posiadają własnego gruntu, że nie brali gruntu gwałtem w posiadanie, nie występowali wrogo przeciw sile państwa Polskiego i nie byli karani za dezercję z wojska Polskiego, wszystko to ma być poświadczone przez Zwierzchność gminną, Urząd parafialny i Starostwo; nadto nabywcy winni przedłożyć deklarację, że osobiście prowadzić będą gospodarstwo na nabytym obszarze. Przed zatwierdzeniem planu parcelacyjnego jak i listy nabywców nie może nastąpić bezwarunkowo oddanie w posiadanie gruntu nowonabywcom, a to pod rygorem skutków prawnych Rozp. Prezesa Gł. Urzędu Ziemskiego z dnia 27. kwietnia 921 r. (Nr. 43 Dz. ust. p. § 8).

4) Pomiary gruntu i plany parcelacyjne uskutecznione być muszą przez geometrów mających upoważnienie do przeprowadzenia robót dla Urzędów Ziemskich.

5) Cena kupna nie może przekraczać 500.000 mp. za hektar.

6) Obszary zarówno całych dóbr jak i poszczególnych nowotworzonych gospodarstw wzgl. parcel należy podawać w hektarach a nie w morgach.

7) Do podania dołączyć należy prócz wyżej wyszczególnionych załączników, zezwoleuie grecko kat. Konsystorza Biskupiego w Przemyślu i Województwa we Lwowie. W załączniku zwraca się arkusz posiadłości gruntowej i kopię z mapy katastralnej. Prezes: podpis.

Посилайте партійний податок на вкл. кн. ч. 5.000 „Краевого Союза Кредитового" у Львові, Ринок 10.

Преса.

Німці про французьку політику.

Про ціли французької політики висказується дуже цікаво редактор „Berliner Tageblatt'y".

„Французька політика має на цілі далекойдучі пляни, займаючі Европу, і використує свою могучість, до якої дійшла при помочі Англії, через уступчивість останньої, консеквентним і підприємчивим робом. Одним з тих плянів є, замкнути Німеччину перстенем і змінити увесь Захід в свою опору, при чому в цілі запевнення собі диктатури, запускається на далекі побережа. В Ризі йшли переговори між Латвією і Німеччиною в справі обопільних обрахунків воєнних відшкодовань і все йшло гладко. Та перед підписанням умови надійшла французька нота, взиваюча Литву і всі балтійські держави, давнійше російські, щоби приняли участь в російських передвоєнних довгах, за що Франція признає їм користи, випливаючі з 116 § версальського договору. Від тоді ніхто й не чув більше про латишсько-німецькі переговори.

Але мимо всеї активности в напрямі замкнення Німеччини — це не є одинокою метою французької политики. Вона силується чим раз більше пляново ослабити і спаралїжувати Англію. Мистецьким ділом було заприязнення в Ангорі з Кема-

Л. БІЛЕЦЬКИЙ.

Естетика сучасн[illegible] поезії і творчість П. Тичини.

II.

Колиб ми захотіли хоч почасти зрозуміти естетику сучасної поезії, то перш за все цю естетику треба шукати 1) у зовнішній формі поезії; 2) у так званих словотворах. Що до зовнішньої форми, то сучасна поезія свідомо наближує її до музики. Наближення поезії до музики, поетичного ритму до мельодії є найдорожчою частиною всієї сучасної поетичної творчости.

Поезія є одно із творчих виявлень мистецтва взагалі. Мистецтво в широкому змислі спирається на життя, на дійсність зовнішню (феноменальну) і на дійсність внутрішню (переживань мистця). Але мистецтво в цілому не в силі передати всю повноту цієї дійсности — всі уявлення і зміну їх у часі. Воно розкладає дійсність, змальовуючи її то у формах простору, то у формах часу. Через те мистецтво спиняється то на уявленню, зображенню, то на зміні зображень. Через мистецьку творчість першого типу виникають просторові форми мистецтва; через мистецьку творчість другого типу виникають часові форми мистецтва. Через те повстає більша наочність, конкретність просторових образів мистецтва і більша настроєвість, ліричність, музичність часових форм мистецтва.

Найпростійшою просторовою формою мистецтва після архітектури є скульптура; вона виносить образ цілком у простір трьохмірний; центр ваги падає на форму; ритм її підіймається гармонією форми, що підлягає математичним законам, співвідношення мас. Скульптурна постать, образ цілком абстрагується від того осередка, з якого повстав образ. Втілюється абсолютна видимість.

Слідуючою формою мистецтва є малярство. Простір трьохмірний переходить у двохмірний; плястична форма твориться через світлотіні фарб. Замість третього наміру виникає перспективна ілюзія, що причинюється до більшого простору в творчости у порівнанню з творчостю скульптора. Рух цілковито обмежується в часі зображенням лише одного моменту положення образу. Самий образ, картина може змальовуватися в обставинах його реального життя.

Поезія скульптурністю образів, поетичних постатей наближується до малярства, скульптури, але самі образи повстають у нашій уяві не через зорові приймання, а слухові асоціяції. Отже образ вкладається не в просторові форми споглядання, а часові емоціональні, ліричні зображення. У поезії щезає цілком навіть двомірний помір. Процес поетичного зображення витягається у формі лінії, яка стає абсолютною, коли ми образів не відчуваємо, а переживаємо лише ліричні настрої. Поетична мова є перш за все звуковий символізм; асонанси, алітерації, прагнення висловити просторові відношення у звуковій послідовности лежать в основі наших інтелектуальних здібностей. З психольогічного погляду в слові — в цій основі самого матеріяла поезії — лежить глибокий змисл. З поетичного слова твориться ритм, стиль, архітектоніка мови, словесна інструментовка (гармонія слів) і нарешті тропи й фігури мови, що опреділюють характер розпологу елементів простору в часі (метонімія, сінекдоха, метафора тропи, порівнання, паралелізм, гіпербола, іронія, еліпсіс і т. и. поетичні фігури). Через тропи поезія лучиться з малярством, через поетичні фігури, ритм, инші засоби поетичного творення поезія виходить за рамки плястичного, зорового мистецтва і наближується до музики, бо в поезії ми маємо діло зі зміною поетичних образів, пережи вань у формі часу. За відсутністю просторових форм поезія ховає собі найбільших просторів длявінди відуальної творчости.

Коли поезія є вітвистою короною мистецтва взагалі, то стовпом, пнем його є музика. Вона є чистий ритм у ідеальному часі. Лише далекі туманні анальогії творять ілюзію простору, і цей простір є ідеальним; через те й образи, що викликаються музикою є також ідеальними. Форма часу, в якій вкладається музична мельодія є формою внутрішнього почуття. Через те й музика, що є чистою часовою формою мистецтва, виявляє символи, що здаються нам особливо глибокими, особливо ліричними і так ворушать вони наші духові почування. Музика поглиблює все, до чого би не доторкнулась її творчість. Через те музика є душею всіх форм мистецтва; через те в ній ярко змальовуються основ-

лістами, пануючими над Малою Азією, який — по твердженням Temps-а — не вільно роззброюватися. Коли тепер вдалосяби Франції використати страх Росії перед Англією та взагалі більшевицькі клопоти та дійти до порозуміння з совітами, Англія була би в Азії ще більше загрожена. Тоді Франція мала би в руках найсильнійший атут проти Анґлії і найкращий спосіб роблення на ній натиску. Поанкаре хотів би недопустити до Генуенської конференції також і з тої причини, щоби ті французькі пляни не дізнали там шкоди, а його предложення, щоби вступні наради відбулися без участи Росії і Німеччини, мають на цілн, розбити заповіджену конференцію. Що серед таких обставин Німці мусіли би відказатися від участи в тій конференції, не улягає сумнівови".

За договір в Севр.

„Robotnik" з 28. лютого пише: Сервський договір, підписаний 10. серпня 1920 р., а виключаючий Східну Галичину з Польщі, у нас мало відомий. П. Сапєга таїв його перед польською суспільністю, а п. Скірмунт уважав за відповідне забути його. Р. Ратай твердить навіть, що в міністерстві загр. справ немає примірника того договору.

І доси не знаємо, серед яких умовин дійшло до того договору. Польські дипльомати держаться в тій справі глухої мовчанки. Без сумніву в частині, що відноситься до Польщі, є він ділом Чехів (на договорі підписаний їх делєгат Стефан Осускі), які призначуючи Східну Галичину для Росії, хотіли тим робом осягнути спільну з Росією границю.

Хочемо звернути тут увагу на V. арт. (останній того договору). Кінець його звучить так: „Французький уряд перешле всім підписуючим державам провірений підпис „proces-verbal" (протокол) зложення ратифікацій.

Перший „proces verbal" зложення ратифікації буде списаний, як тільки договір зратифікують три головні союзні і заприязнені держави, Польща, Румунія, Югославія і Чехословаччина.

Цей договір дістає обовязуючу силу для високих контрактуючих сторін з хвилею, коли стануть обовязуючі для них мирові договори з Австрією і Угорщиною.

З передостаннього уступу V. арт. виходило би, що ратифікація того договору не може бути доповнена без участи хоч би одної контрактуючої сторони, в даному разі Польщі, яка не тільки не ратифікувала, але й не підписала договору.

Натомісць останній параграф V. арт. стоїть в повній суперечности з тою постановою, бо каже, що договір буде мати обовязуючу силу для держав, які його ратифікували і означує докладний речинець, коли це наступить.

Та і цей параграф є льоґічно узалежнений від попереднього, бо умовою доповнення ратифікації є „proces-verbal" (протокол), який не сміє бути списаний без участи Польщі, або иншими словами, що з міжнародної точки погляду цілий договір не має обовязуючої сили для ніодної з контрактуючих держав.

Питаємо отже: чи французький уряд справді виготовив „proces-verbal" ратифікації, як про це доносила преса? Коли так, то яким правом і чи польський уряд запротестував проти цього, покликуючися на 5. параграф V. артикулу?

Пан Поніковскі і малопольські „крулевента".

Пишуть нам з Волчковець пов. Снятин:

У нашому селі є управителем школи від 22 літ п. Василь Равлюк. За весь час свойого учителювання вів він школу взірцево, так що навіть австро-польські власти мусіли признати її за найліпшу в цілому повіті. До школи ходило без примусу 400 дітей, а працювало в ній 6 учительських сил. З настанням польської влади завішено нашого управителя разом з иншими учителями в урядованню за те, що він „służył ukraińskim władzom". Опісля через два роки не допущено його до служби, а тимчасом школа упадала так що навіть четвертина дітей не ходила до школи. Видячи це, громада зробила петицію, підписану всіми громалянами без виїмку, Українцями, Поляками і Жидами, та зажадала від властей привернення п. Равлюка до служби. Аж в маю 1921 р. обняв він назад ведення школи і по трох місяцях поставив знова школу на ноги. Надійшла нещасна конскрипція. За усиленняся від неї прогнано знова п. Равлюка зі служби, а отсе дня 25. лютого ц. р. викинено його зі шкільного помешкання.

Акт, яким усувається його зі служби, носить дату: Львів 14. жовтня 1921 р. L. 28613/I. — Ponieważ Pan niedwoznacznie oświadczył, że nie czuje się obywatelem Państwa polskiego, dlatego zwalnia się z zajmowanej posady kierownika 4. kl. szkoły w Wołczkowcach".

Цікавий факт самого усунення зі шкільного будинку. Дня 23. лютого ц. р. під вечер прийшов командант місцевого постерунку Józef Koreń в супроводі ще одного жандарма та війта Івана Ґудзюка і заявив п. Равлюкови, що має приказ усунути його з мешкання та відставити його з річами до дому його батька до сусідного села Орельця. Письменний наказ Старостваз датою Снятин 18./II. 1922. Ч. 88/pr. наказуючий „do bezwarunkowego opróżnienia zajmowanego mieszkania służbowego w przeciągu 3 dni a to pod rygorem następstw karnych oraz przymusowego usunięcia Pana na koszt i niebezpieczeństwo przez organa Policji państwowej" доручив громадський уряд п. Равлюкови 24. лютого ц. р. о год. 8. рано. Не чекаючи упливу тридневного речинця, вже 25. лютого явилося 5 оуружених жандармів з командантом Корінем на чолі і почали виносити домашне урядження з мешкання та навантажувати на зібрані на борзі сани, прихоплені на дорозі підчас везення гною в поле. На увагу управителя, що речинець визначений старостввом ще не минув, заявив командант, що він одержав такий приказ від староства та від команди жандармерії і мусить його виконати. Почав падати дощ, а опорожнення мешкання тривало 4 години. по чім командант замкнув входові двері на ключ і полишив родину управителя без даху над головою, бо в цілій громаді нігде нема вільного мешкання. Викидані річи завіз до громадського уряду, замкнув на ключ і поставив при них сторожу. Забрано нетільки всі річи, постіль, білля, але навіть харчі і печений хліб. Додати треба, що за ввесь час польської влади майже через три роки до нинішнього дня п. Равлюк не одержав ані одного польського феніга.

Ну і щож, пане президенте міністрів Поніковскі, ви собі в Варшаві пишете укази проти конскрипційних шикан, а в Снятині „królewięta" роблять що захочуть. Нам ходить о саму школу і наші діти. Як зачуваємо, на місце п. Равлюка дають нам управителя Поляка аж з Мазурів, а ходять поголоски, що нашу школу мають перемінити на польську, бо в нашій громаді на 3000 мешканців є близько 100 латинників. Супроти цього громадяне затрівожені о свою школу готові хопитися всяких способів, щоби не дати видерти собі так цінного культурного надбання як школа.

Громадяне.

Соціялістична конференція в Франкфурті н/М.

Згідно з постановою париської конференції розпочалася у Франкфурті н/М. 25. лютого соціялістична конференція пятьох держав (Анґлії, Бельґії, Франції, Німеччини і Італії). Комуністи відмовилися від участи в тій конференції, якої денний порядок обмежується до справи репарації.

Перед властивою конференцією відбулося кілька вступних засідань представників II. і віденського інтернаціоналу. На одному були присутні представники Анґлії, Бельґії, Данії, Голяндії і Німеччини з II. інтернаціоналу. Осягнено згоду щодо тактики супроти Відня і Москви. Рішено приняти запрошення Відня на спільні наради, попереджуючі конференцію, супроти Москви зайнято становище дуже повздержне і резервове. Щойно на тім спільнім засіданню мали вияснитися можливости і перебіг самої конференції.

На засіданню вик. ком. II. інтернаціоналу під проводом Вандервельда принято дві резолюції: одна дотичить ґенуенської конференції, стверджуюча, що справа економічної відбудови світа обходить найбільше робітничу клясу і взиває робітничі організації поробити конечні заходи в ціли позискання відповідаючого їх інтересам впливу на конференції в Генуї. Друга резолюція спрямована проти більшовицького уряду за його наїзд на Грузію і відмовляє совітським грузинським делєґатам на конференцію права виступати в імени грузинського народу, якого одиноким правним представником є грузинський уряд. Властива конференція почалася в суботу 27. лютого.

ні положення, що ми так вимагаємо від всіх форм мистецтва взагалі. Символ це найголовнійше і найдорожче виявлення кожної мистецької творчости обєднується в переживанню і формі образу. Таке обєднання робиться приступним для нас через форму внутрішнього почуття, форми часу. Лише через це кожний символ є музикальним, є ідеалізацією емпірічної дійсности. Отже через це і дух музики може впливати на инші форми мистецтва, і лише музика може виявити найбільшу енерґію і простір творчости і є найсовершеннійшою і найвищою формою мистецтва; і засіб привернення ритму всіх форм мистецтва до ритмічного духа музики є основним засобом естетичного ділання. Виявляється він у музикальній символізації.*) Чим близче поезія у своїй ритмічній символізації буде підійматися до музичних виявлень, тим більша її мистецька вартість. Через які засоби найблизчий шлях до цього? Безперечно не змістом своїм, не ідеєю, що дидактично і антіпоетично може розтягатися на низку томів одного і того-ж „романа". „повісти", а лише формою своєю поезія змоглаб досягнути височини і глибини мистецького творчого виявлення. Таким чином вся енерґія поетів мусить витрачатися на найкраще поліпшення внутрішньої і зовнішньої форми мистецтва: розроблення поетично-мистецьких образів, поетичного стилю, елєментів витворення цих образів — тропів, поетичних фіґур, метричної і ритмічної будови, словесно поетичної інструментовки (рим, асонанс, алітерація, акусти, розділові знаки). поетична гармонізація всього цього і є шлях і засіб підняття поезії до найвищого ступіня виявлення її мистецької творчости.

Таке завдання кладе собі кожний поет, коли він розуміє своє призначення і коли він наділений даром відчути мельодійність своєї творчости та талантом виявити її у певній поетичній формі.

Цей шлях розвитку поезії зрозуміла й українська поезія в особі лише де-яких найбільш культурних, найбільш освічених молодих поетів. Одно із найкращих місць серед таких поетів займає Павло Тичина.

(Продовження буде.)

*) А. Бєлий „Символізм", 178.

Совітська Росія.

Більшовики бояться інтервенції.

„Ізвєстія" пишуть в передовиці що більшевики повинні бути готові для оборони проти інтервенції.

„Російські границі — пише ґазета — все ще не забезпечені від нападів із зовні. Карельська авантура і петлюрівські налети ще свіжі в нашій памяти. Японські наступи під семенівською маскою продовжуються. Вістки з Польщі голосять що там орґанізуються військові відділи під командою б. російських офіцерів. Ватаги Махна находяться все ще в Румунії. Вранґлівські війська, які ще находяться на Балканах не тратять надії на новий похід. Наші вороги роблять все, щоби в наілходячий мент зачати на ново авантуру на наших границях".

Троцький про червону армію.

З Москви доносять, що Троцький на засіданню Центр. Виконавчого Комітету заявився за необхідністю закупки зброї і муніції за границею. Ці закупки повинні бути зроблені в як найкоротшім часі, бо в Генуї европейські держави можуть зажадати зменшення червоної армії і обмеження зброєнь. Ц. В. К. рішив призначити 16 міліонів рублів в золоті на закупки воєнних матеріялів. Ця сума буде перевезена з Ревелю в Анґлію до розпорядимости тамошнього совітського представництва. Кромі золота більшевики рішили дати на ту ціль часть дорогоцінностей, які ще їм лишилися.

Бої на Далекому Сході.

З Владивостока доносять, що два курені більшевицької піхоти старалися перебитись в Приморську полосу через Манджурію, але були відбиті японськими військами.

В области Хайлара відділ унґернівців перервав становища червоних військ, що наступали на білоґвардейців.

В Карелії.

Бої Карельців з більшевиками продовжаються в области Топозера, де Карельці відперли більшовиків на південь. В Ухтинській волости більшевики терроризують населення і беруть закладників. По всій Карелії наслідком воєнних подій панує страшний голод, який відбивається важко на людности. (Рпр.)

Польща.

На передодні кабінетної кризи.

Варшавський „Курієр поранни“ поміщує інтервю свого співробітника з премієром польських міністрів Поніковским, який, обговорюючи передбачену кабінетну кризу, висловився, що можна сподіватись трьох можливостий розвязки. Перша це утворення парляментарного кабінету, утвореного з послів, опертого на соймовій більшости, друга це димісія цілого кабінету і утворення нового, теж непарляментарного, а третє це полишенне теперішнього кабінету в спокою. Краківський „Час“ інформує, що на випадок уступлення теперішнього польського кабінету конструкція нового відбудеться під фірмою Поніковскі-Стесловіч.

Чого Польщі до щастя треба?

На засіданню комісиї для закордонних справ виголосив міністр Скірмунт широке експозе, в якому підчеркнув з натиском, що Польща потребує в першу чергу узгіднення чотирьох основних чинників зовнішніх зобовязань, якими є: 1) польсько-французький союз, 2) рижський договір, 3) порозуміння з Малою Антантою і 4) спільність цілого ряду інтересів з балтійськими державами. Найактуальнішою під теперішню пору є для Польщі **стабілізація східної границі.**

Нова польська позичка.

Вшехпольські круги поширюють відомість будьто би група найбільших парижських банків заявила готовість протягом року умістити міліярд французьких франків в польській позичці. Вони вимагають на це запоруки французького уряду.

Обдовження Польщі.

По обчисленням краківського часопису „Нова Реформа“ внутрішне і закордонне задовження Польщі виносило з кінцем минулого року з горою біліон, то є **тисяч міліярдів** польських марок. Протягом двох перших місяців другого року ця сума збільшилася о нових кількадесять міліярдів. Сума ця перечислена на швайцарську валюту виносить **1 міліярд 192 міліони швайцарських франків.** Приймаючи число мешканців Польщі на 26 міліонів голов, на одну голову придаде сума 41.581 марок в тім заграничного довгу 32.130 мк. В перечисленню на швайцарські франки частина загального довгу припадаюча на одного мешканця, виносить 58 і пів франка. В порівнанню з обдовженням західних держав є воно на око мінімальне. Але само порівнання цифр, які припадають пересічно на голову мешканця в Польщі, Франції, Англії і т. п. так часто в Польщі для піднесення духа надуживане, не дає міри **дійсного обтяження** мешканця польської держави, бо не узгляднює степени його заможности ані платности з платністю горожан Франції, Англії і т. п. Значно краще віображення про велич тягару, який на кождого мешканця Польщі накладає загальний стан задовження, дасть перечислення тих сум на робучі дні і години. Отже приймаючи пересічну вартість осьмогодинного робочого дня в Польщі на 1000 марок, то сума польських державних довгів виносить 1 міліярд 81 міліонів 138 тисяч робочих днів, або 8.649,104.000 робочих годин. Приймаючи, що в Польщі є тепер 18 міліонів спосібних до праці осіб в віці понад 14 літ, на кожду з цих осіб припаде 665 годин або 83 дні праці на умореня цього довгу. Коли під оглядом робочих днів порівняємо кредитове обтяження горожан західних держав з польським, то щойно тоді виявиться, що в Польщі є воно без порівнання більше аніж де небудь в західній Европі. Коли скількість робучих днів в році приймемо на 300 то випаде, що близько чотири місяці в році мусів би кожен польський горожанин працювати, без покриття коштів свого удержання і випадаючих на нього недоліктів, щоби кінець кінців уморити загальний довг держави, який автоматично росте з дня на день.

Дописи з краю.

Збараж.

Радісна проява.

На відозву управляючої ради львівського „Труду“ звернуло збаражське жіноцтво свою пильну увагу і взялося відразу до діла. Є надія, що з днем 1. квітня ц. р. в Збаражи буде відкрита жіноча кооператива „Труд“ в ціли виконування жіночих і дітючих уборів, всякого рода біля, перерібки і направок всякого убору і платя та вкінци торговлі готовими виробами, кравецькими додатками, полотнами, нитками і т. п.

Повітовий Комітет Організації Кооператив в Збаражи витає з найбільшою радістю задуману акцію, тільки маленька замітка. Не відгороджуйтеся, Шановні Пані, відразу китайським муром від мужеського пола! Як спілка, то спілка... Завсігди воно не завадить дійсно „кооперативно“ працювати і з мущинами.

Журить Вас брак льокалю. Звертаю увагу, що в Збаражи є кредитово-торговельне товариство „Сила“, що має власну каменицю в ринку. Є се стоваришення, оперте на кооперативних основах; воно й попирає кооперативне життя в повіті. Якраз має „Сила“ оден склеповий льокаль, в якім держать деякі жінки крамницю. Не знати, що то за крамниця, чи то приватна крамниця пані Конишки, чи то крамниця „Сили“. Бог їх знає. Фактом є, що пані Конишка не має ніякого статута, а уживає фірми тов. „Сили“. Тов. „Сила“ толерує цю „жіночу крамницю“ лишень тому, що „всім і вся“ голоситься, що згадана крамниця складає дохід на захоронку в Збаражи. Однак про захоронку лишень балакається від довшого часу, а її ніхто не бачить і мабуть не скоро побачить, а то тому, що міщанки не вміють взятися до цего діла, а принята ради від кого иншого уперто не хотять. Згадана крамниця капарить. Товарів мало, капіталу мало, а більше днів в тижни стоїть крамниця замкнена, ніж отворена. Краще буде звинути цю крамницю, а умістити в тім льокали **кооперативу „Труд“.** О ціле небо ліпше. Подаю це під розвагу і „Силі“ і „Трудови“ і пані Конишці. Звертаю увагу також Шановним Міщанкам під проводом пані Конишки, що вони можуть взяти участь в кооперативі „Труд“. Свої уділи можуть там поскладати, а навіть брати участь в науці кравецтва.

Збаражський.

РІЖНІ ВІСТИ.

Совіти перед конференцією в Ґенуї.

З Москви доносять: Уряди республик: Далекого Сходу, Асербейджану, Вірменії, Білоруси і України звернулися до совітського уряду з тим, щоби він був речником їх інтересів на конференції в Ґенуї.

Конференція в справі Ірляндії.

В палаті громад заявив Черчіл, що конференція з уповноваженими представниками провізоричного ірляндського уряду, яка відбулася в Льондоні, мала вдоволяючі успіхи. Ірляндські міністри — заявив Черчіл — рішені перевести умови договору дорогою закону. Не має причини до зміни англійської політики в справі Ірляндії. Евакуація Ірляндії англійськими військами буде продовжувана, а при першій нагоді розпічнеться дискусія над проектом виконавчого закону до англійсько-ірляндського договору.

Австрія і совіти.

По донесенням з Відня, торговельний договір поміж Австрією і Совдепією розширюється так, що діяльність делегації в справі опіки над воєнними полоненими буде розтягнена на усіх совітських горожан. Большевики роблять окремі заходи біля поширення своїх торговельних зносин з Австрією.

Комуністична організація у Владивостоці

У Владивостоці відкрито підпольну комуністичну організацію. Найдено тайну друкарню, великий архів, доказуючий звязь організації з червоним командуванням і списи комуністів у Владивостоці. Переведено численні арешти (Рлр.).

Санітарна конференція в Ризі.

В Ризі розпочалася санітарна конференція представників Латвії, Литви, Естонії, Фінляндії, Польщі і сов. Росії. Конференція має на меті не допустити до поширення епідемій з сов. Росії.

Домагання Анґори.

„Морнінг Пост“ пише, що анґорський уряд має виставити такі домагання: Константинополь має бути звернений Туреччині. Вмішування чужинців в турецько-арменські відносини недопускемі. Заключені анґорським урядом договори признаються европейськими державами. Туреччині гарантується повна військова, фінансова і політична незалежність. Смирна і зайняті Греками области будуть віддані Туреччині так, як і Східна Тракія. Західна Тракія одержить автономію. Туреччина організує достаточну армію і фльоту для своєї охорони.

Конференція прибалтійських держав.

Як доносять з Гельсінгфорсу, дня 23. м. м. розпочалася там конференція прибалтійських держав при участи Швеції, Норвеґії, Данії і Фінляндії. На конференції мають бути обговорені усі біжучі політичні питання.

Єгипет суверенна і незалежна держава.

Райтер доносить: Льойд Алембі видав прокламацію, в якій оголошує знесення протекторату над Єгиптом і проклямує Єгипет суверенною і незалежною державою. В проклямації затверджений провізоричний status quo що до оборони Єгипту, безпеченства доріг що служать до комунікації поміж поодинокими частями англійської імперії, охорони чужих, як також вдержання спокою, ладу і власности.

Остання телеграма з Каіро доносить: Оголошено тут декрет великого комісаря Єгипту, проголошуючий знесення протекторату над Єгиптом, який стає суверенною і незалежною державою.

Після повороту д-ра Бенеша.

„Лідови Денник“ пише, що стріча д-ра Бенеша з югословянським міністром Нінчичем наступить в перших днях марта. Дня 28. м. м. відбулося в Празі під проводом д-ра Бенеша засідання Ради міністрів, на якім д-р Б. зложив звіт із своїх переговорів в Льондоні і Парижі, головно про справи фінансові і господарські.

Засідання італійського парляменту.

З Риму доносять, що після кабінетної кризи італійський парлямент збереться дня 16. марта.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Бенеш поїде на Ґенуенську конференцію.

Прага. (ПАТ.) ВКБ. Часописи доносять, що презид. міністрів д-р Бенеш поїде на конференцію до Ґенуї. Чеський парлямент радитиме від 28 марта до 8 квітня, а найближче засідання відбудеться щойно в маю.

О допущенне Арґентини й Бразилії на Ґенуенську конференцію.

Рим. (ПАТ.) Авас. Арґентина й Бразилія звернулися з просьбою до італійського правительства о допущення їх до участи в Ґенуенській конференції. Італія повідомила про цю просьбу правительства Англії, Франції, Бельгії й Японії.

Обіжник Чічеріна в справі здержання аґітації за границею.

Москва. (ПАТ.) Чічерін розіслав до всіх совітських представників за границею обіжник, в котрому поручає, щоби функціонарі совітів за границею здержалися тепер від усякої пропаганди й аґітації на весь час перед скликанням Ґенуенської конференції, аж до нового розпорядку комісаріяту заграничних справ в цій справі.

Становище Зєдинених Держав.

Гановер. Радіо. В справі становища Зєдинених Держав до Ґенуенської конференції „Нюйорк Геральд“ пише, що Зєдинені Держави вважають конечним скликання міжнародньої економічної конференції широкого обему. Та передовсім дуже важним питанням є взаїмне поєднанне европейських держав і розвязка справи міжнародніх довгів. У звязи з цим є справа ревізії німецьких відшкодовань і американські претенсії до союзників. Невиключене певного рода юнктім між цими двома справами. Колиб застрилися ці два основні питання, які рішають успіх економічної конференції, Зєдинені Держави не візьмуть участь в нарадах.

Нота Чічеріна в справі Ґенуенської конференції.

Москва. (ПАТ.) Радіо. Чічерін вислав до італійського міністра загр. справ телеграму, в котрій висловлює здивування з причини безпеченцевого відложення ґенуенської конференції та зазначує, що подана причина, а саме кабінетова криза в Італії не вистарчаюча. Чічерін вказує на труднощі, на які натрафляє скоре запрошення делеґатів із далеких російських місцевостей. Тому предкладає скликання конференції на 23. марта і жадає звідомлення про це на три тижні наперед. Відпис цієї телеграми переслав Чічерін англійському міністрови заграничних справ.

Японія відкликала війська з Китаю.

Гановер. (ПАТ.) Японія забирає війська з Китаю згідно з вашінгтонським договором.

ПРОСВІТНИЙ ВІСТНИК.

Жертвенність на приватні українські школи в статистичних цифрах.

Вже перед війною жили наші як центральні так освітові (місцеві) інституції з публичної жертвенности. До неї притягали ми увесь край. Нераз траплялось, ба й тепер трапляється, що повітова інституція, найчастіще яка приватна школа давала відозву до цілого краю з просьбою о матеріяльну допомогу. Але ніколи не переводили ми статистичних обчислень, котрі показували би, у якій мірі поодинокі повіти причиняються до жертвенности, і таким чином оскількó вони причасні до підйому нашого культурного рівня. Попробую в отсій статті кинути деяке світло на цю справу. Вповні вірне воно не буде. По перше, наші цифри дотичать тільки жертв на Рідну Школу, а не узгляднюють зовсім жертв на другі цілі. Тут може вийти таке, що даний повіт не дав багато на школи, але дав більшу скількість фондів на Горож. Комітет, на інвалідів, сироти тощо. По друге, повіти мають свої школи і свої потреби. Даючи на них, не в силі прислати до центральної каси тільки гроша, кілько можуть прислати ті повіти, що місцевих потреб не мають або їх не відчувають.

За рік 1921 дали всі повіти Галичини (крім Львова) на школи 2,963.448·38 Мп. На ту суму дав найбільше бережанський повіт (5·5 прц.), найменше Новий Торг (0·016 прц.). Всі другі повіти хитаються між тими двома цифрами. Як слідуючий за Бережанами йде повіт Дрогобич (4·4 прц.) Між 4 прц. до 3 прц. находимо повіти: Збараж (3·9 прц.), Жидачів, Калуш, Ліско, Надвірна, Снятин, Косів (3 прц.); між 3 до 2 прц. повіти: Підгайці і Станиславів (2·7 прц.), Богородчани, Тернопіль, Зборів, Бучач, Долина, Коломия, Самбір, Сокаль, Теребовля, Гусятин і Перемишль (2 прц.); між 2 прц. до 1 прц. Турка (1·8 прц.), Городенка, Бібрка, Ст. Самбір, Борщів, Жовква, Рава руська, Стрий, Товмач, Броди, Заліщики, Печеніжин, Скалат, Сянік, Чесанів (1 прц.). Решта повітів дала низше 1 прц.; між ними всі західні повіти, але також находяться східні. І так: Городок, Золочів, Добромиль, Камінка стр., Мостиська, Перемишляни, Радехів, Рогатин, Сколе дали стільки що Березів, Новий Санч і Горлиці; повіт Чортків і Рудки дав стільки що Ярослав і Краків місто; повіт Яворів дав менше ніж Ясло, Грибів, Коросно, Ланцут, Ряшів а низше 0·5 прц зложили Вадовичі, Величка, Лежайськ, Ніско, Переворск і Стрижів.

Не менше цікава буде статистика з січня 1922 р. Коли в році 1921 число повітів, що зложили низше 1 прц. виносило 29 на всіх 66, так у місяці січні 1922 було таких повітів 39 на всіх 63. Пояснити можна тим, що деякі з тих 39 повітів ще не вислали своїх збірок до Львова, деякі утримують свої власні школи. Проте таки мусимо піднести факт, що є між ними такі, які шкіл у себе не удержують. Тут належать Богородчани, Жовква, Печеніжин, Рава руська, Сянік, Турка, Товмач, тощо. Найвищий відсоток осягнув Радехів (8·7 прц.), далі Львів місто (8·3 прц.); між 7 прц. до 6 прц. бачимо Камінку стр. і Теребовлю; між 6 до 5 прц. Бережани; між 5 до 4 прц. Львів повіт, Броди і Скалат; між 4 до 3 прц. Бучач, Гусятин, Заліщики. Перемишляни, Підгайці; між 3 до 2 прц. Жидачів, Збараж; Калуш, Сокаль; між 2 до 1 прц. Бібрка, Городенка, Дрогобич, Косів, Перемишль, Самбір, Тернопіль. Решта повітів принесла до загальної збірки низше 1 прц.

Коли би нам удалося перевести статистику жертвенности на всі цілі як осередні так місцеві, тоді образ наш був би вірний і ми мали би доказ праці на місцях, доказ розуміння загальної народньої справи на повітах. Така статистика може приневолила би такі повіти до інтензивніщої праці. Що до поданого мною матеріялу, то він узгляднює тільки одну ціль, а саме Рідну Школу.

На слідуючий раз подам статистичне зіставлення коляд на Рідну Школу, головно з повітів тернопільського округа. А також освітлю статистичними датами, в якій мірі поодинокі стани українського громадянства беруть участь в орґанізації збірок і о скільки поодинокі стани причиняються до загальної жертвенности своїми лептами.

М. Г-ий.

Права української мови у міських школах в Галичині.

(Міські школи в Турці н. Д.)

В останньому числі „Світла“ находимо статтю проф. Галущинського п. з. „Українське шкільництво в польськім освітленню“, в котрій згадується також про те, кілько то українських дітей мусить побирати науку в польській мові, а матірної мови учаться, щойно з третім роком шкільної науки. Подані числа обнімають тільки 22 повіти, а й щодо цих 22 повітів, то вони рішучо не повні. Проте виходить, що коло двох соток тисяч української дітвори приходить до школи і не чує там рідної мови, дітвори, що числить 6 або 7 літ життя.

В місті Турці, в котрім урядова статистика з р. 1920 р. виказує 666 Поляків, 2522 Українців і 2892 Жидів, находяться 3 школи, а саме: VI-клясова мужеська з 6 відділами, VII-клясова жіноча з 11 відділами і IV-клясова мішана (Середня Турка). У всіх тих школах викладова мова польська, тільки при VI-кляс. мужеській дочіплена як на сміх одна експонована кляса з українською викл. мовою. В першій школі, не вчисляючи катихита, на 10 учит. сил 2 українські (експонована кляса має одну учительку Українку), в другій (жін.) на 11 сил — 2 українські, в третій на 6 сил — 3 українські (у тім числі й управитель) разом на 28 сел — 8 українських учительських сил.

Число дітвори, котра ходить до названих шкіл, слідуюче: До VI. кл. муж. ходить 81 Українців, 85 Поляків, 194 Жидів, в експонованій 42 У., 2 Ж.; до VII. кл. жіночої 55 У., 122 П., 273 Ж.; до IV кл. мішаної 152 У., 3 П. і 42 Ж. Разом в Турці маємо у школах дітий української народности 330, польських 210, жидівських 512! Висліди однак, які випливають з поданих цифр — прямо **страшні**. Перше всього **330 дітей не побирає науки в рідній мові.** І хоч автор статті в „Gaz Lw.“ цитований у „Світлі“ констатує, що є 52.000 малопольських дітей, котрі не побирають науки в рідній мові, то нехай вкаже бодай одну місцевість у Сх. Галичині, де число дітей польської народности, побираючих науку в українській мові, доходило би бодай до третини цього числа! Та ще не усе. Польське населення міста Турки становить тільки четвертину українського і менше ніж четвертину жидівського. Число польських дітей може бути мірилом того, кількo дітей у шкільному віці обовязаних взагалі ходити до школи. Коли польських є 210, то українських повинно бути що найменше чотири рази тільки, а так само або й більше жидівських. Виходить одначе, що більше трьох соток жидівських дітей не ходить до школи (певно ходить до своїх жидівських шкілок), **зате українських дітей не ходять найменше бодай 510!** Причини ясні і нам добре відомі“.

Ці числа з одного місточка страшні. Ще страшніщі вони, коли возьмемо під увагу цілу полосу Східної Галичини. Тут мусить наше громадянство очунятися раз з летаргу, в який помалу запало. Мусимо мимо всіх оптимістичних надій загорнути рукави і стати будувати власне шкільництво власними заходами, власними руками!

Переміна викладової мови в Завадові (повіт Львів).

Село Завадів о мішанім населенню мало однокласову школу з українською викладовою мовою від часів її заснования. Ніхто не нарушував цього права тим більше, що число польських дітей, обовязаних до шкільної науки не велике, бо виносить четверту часть усіх обовязаних до науки. Урядова статистика з 1900 р. виказує греко-кат. 209, римо-кат. 107, Жидів 10, під оглядом розговірної мови 243 уживало української, 83 польської мови. На двірськім обшарі 2 р. к., 2 гр. к., 12 ж. (розговірна мова: 14 нім., 21 польська, 1 українська). Громадська рада, здекомплєтована з австрійських часів, доповнена тепер відповідно до наказу „з гори“, складається з 6 Українців і 6 Поляків. При кінці 1921 р. одержала громадська зверхність від Ради Шкільної у Львові поручення винайти поміщення для польської школи. Коли з громади відійшла відмовна відповідь, надійшло друге поручення, щоби громадська рада повзяла ухвалу в справі викладової мови в школі. Ухвалено одноголосно, що жадної зміни не вводиться і нехай учаться діти так як досі. Тимчасом якимсь дивним дивом найшлася в протоколі ухвала, що викладовою мовою є польська і на так сфабрикований відпис протоколу Р. Ш. у Львові висилає до місцевої Ради Шк. рескр. кураторії з дня 26/I 1922 ч. 1343/I. O. S., в якому затверджує ухвалу громадської ради в Завадові з дня 10/12 1921 (пофалшовану) і вводить польську мову викладову, а українську мову робить тільки обовязковим предметом науки в тій школі!

Громадяне с. Запитова і члени громадської ради, котрі були приявні на засіданню громадської ради, повинні заложити рішучий протест проти зарядження зі Львова і домагатися його усунення. Нехай Р. Ш. будує і ставить собі, як хоче, польську школу для польських дітей, до української школи не має права!

Наша освітньо-культурна преса.

(*„Світло“. — „Господарсько-кооперативний Часопис“. — „Письмо з Просвіти“*).

Преса кождого народу це доказ його культури, свідоцтво духових потреб, вислов животности. Чим більше часописів, тим кращий доказ, що народ розвивається, відчуває потребу читання і виявляє свою цікавість до ріжного рода питань і справ, котрими живе, займається нинішне людство. Хоч як поволи двигається наше культурне життя з тяжкого упадку, проте мусимо сконстатувати факт, що крім політичної преси, почала в останньому році своє істновання освітно культурна преса. Ще більше відрадне явище, що всі часописи, присвячені освітно культурним справам, заповіли свою появу також на рік 1922. На це потрібно великої відваги. Коли політична преса терпить від ударів цензури, фахова й освітно культурна преса недомагає надто слабим зацікавленням з боку громадянства.

Обовязок усього громадянства не тільки піддержувати політичну незалежну пресу, але так само передплачувати фахові й освітно культурні часописи. Тимчасом ми глядимо на те, хто або котре товариство видавцем і не входячи в істоту річи відразу голословно заявляємо, що той часопис обходить тільки учеників, цей священиків, а ще третій тільки господарів тощо. У того рода умовинах розвиток освітно-культурних видавництв не може поступати наперед, самі видавництва присуджені на нужденне веґетовання. Тяжке матеріяльне положення не дає спромоги поставити часопис на відповідній висоті; він кволий, часто поганий з зовнішної форми й вигляду.

Цей стан мусить відмінитися. І тому хочемо сьогодні звернути увагу на три часописи, котрі повинні находитися у кождій хаті світського й духовного інтелігента, кождого свідомого селянина, а вже безумовно в руках кождого освітно-культурного діяча. Ці три часописи повинні мати своїми передплатниками всі читальні, сільські кооперативи, всі міські і повітові товариства, від касинових починаючи а на економічних і касових кінчаючи. Щоби це домагання уґрунтувати, треба додати кілька слів пояснення, чому саме ставимо таке домагання.

„Світло“ видає Товариство учителів висших шкіл „Учительська Громада“. У дописці до назви часопису застережено виразно, що часопис призначений виключно для справ національного й суспільного виховання. Значить журнал не є становим органом, але видавництвом, котре висвітлює важні ділянки народнього життя, ділянки, в котрих заінтересована кожда свідома одиниця народу. Коли поглянемо на річник I. (1921), побачимо, що справам товариства присвячено заледви кілька стрічок при кінці часопису. Зате увесь часопис займається справами передшкільного й позашкільного виховання, справами народньої освіти, суспільної опіки, подає у хроніці найважніщі події на полі національного і суспільного виховання в краю і поза його межами, містить докладну бібліографію, з котрої кождий може з хісном вибрати те, що йому потрібне, не згадуючи про те, що має короткий перегляд нашого видавничого руху. „Світло“ не замикається у тісних рамках теоретичних міркувань, не спускає з ока важної економічної ділянки і у цілій низці статтей вказує на тісний, необхідний звязок культурного й економічного життя. І тут забирає голос у справі кооператив, вказує на те, якими шляхами можуть культурні установи причинитися до розбудження, поширення і поглиблення кооперативного руху. Звідсіля перехід до другого часопису, котрий видає орґан комітету орґанізації кооператив, а саме до „Господарсько-Кооперативного Часопису“. Ми бачимо, як тяжко бореться „Світло“ з матеріяльними недостачами, але не ліпша доля судилася „Господ.-Кооп. Часописови“. Доказом вступне слово до читачів, де сказано, що „84% читачів мимо многократних упімнень не надіслало передплати“. Прямо дивуватися сьому, як може бути так мале зрозуміння у нашого громадянства, коли відома річ, що з нашої руїни можлива відбудова шляхом кооперативного життя, що тільки таким робом можлива буде культурна й освітна праця. Обі названі ділянки має на оці часопис видаваний тов. „Просвіта“, а саме „Письмо з Просвіти“. Цей часопис має широку програму, бо будучи наче письмом для родин мусить обіймати своїм зором усе те, що важне для нашого села.

Тих кілька слів повинно ви

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Наслідки французько-польського торговельного договору.

„Ржечпосполіта“ доносить, що польське правительство буде уділювати в як найбільшому обемі дозволів на привіз вина і инших артикулів, які становлять середники французького експорту, а саме в ціли улекшення торговельних зносин з Францією. Редукція цлової тарифи буде виносити від вина 50 прц., шовку 40 прц., бавовняних виробів 25 прц., і т. д. Дотепер привіз до Польщі сих артикулів як люксусових був заборонений, а високі цла на бавовняні вироби хоронили доцільно польський фабричний промисл. Однак Франція, яка ще в більшій мірі як другі західні держави терпить на брак заграничних відборців, хоче ратувати своє невідрадне положення і тому вимогла на Польщі дозвіл на ввіз французьких продуктів та знижку цла в ціли видержання конкуренції. На слідком цього імпорту французьких товарів до Польщі збільшиться значно запотребування чужих високоцінних валют на польських біржах, а це знов дуже некорисно відібється на курсі польської марки.

Звижка цін збіжа.

Звижкова тенденція на заморських збіжевих ринках треває дальше. Причина лежить в сильнім запотребуванню европейських консумційних кругів та в катастрофальнім стані російської продукції. Як довго хліборобська продукція Росії (і України) не здобудеться бодай на це, щоби покрити власне запотребування великанської держави, заосмотрення світа все буде недомагати і так довго рільничі продукти всюди будуть дорожіти. Дальша звишка збіжевих цін тим правдоподібнійша, що вигляди на сьогорічні жнива в північно-західних продукційних областях американських Сполучених Держав, які у виживленню світа грають тепер найважнійшу ролю, є менше корисні ніж торік; а відома річ, що останні жнива в Унії дали більше чим вдоволяючий результат.

Найновійші вісти з Полудневої Америки про тамошні атмосферичні відносини є взагалі дуже корисні, так що збірка землеплодів не стрінеться з перешкодами. Стан кукурузи знаменитий. Заладування кораблів в Буенос Айрес дуже оживлене. Ціни землеплодів на аргентинськім ринку ідуть поволи в гору. Торкається це головно пшениці, на яку в Европі найбільший попит. На німецьких збіжевих ринках обороти оживлені, так само сильний попит в Чехословакії, Угорщині і Юго Славії. У Відни хліб подорожів, те саме заповідається у Львові.

Буде знижка чи ні?

З огляду на те, що в останніх часах споживні артикули подорожіли, а в часі посту, який зачався, буде більша консумція ростинних товщів, мучних страв і риб, рада міністрів, як доносять з Варшави, ухвалила внесення міністрів скарбу і промислу та торговлі на звільнення або зниження цла від артикулів поживи, одежі та обуви на протяг 6 тижнів. Знижка досить значна, бо за пару обуви з 2250 на 225 мп., за льняне убрання з 3600 мп., за бавовняні з 7170 мп., за вовняні з 15 400 мп. на одну девяту часть. В купецьких кругах ця вістка викликала поважне невдоволення і знижка цла мабуть не причиниться до подешевіння товарів. Зачувати, що ріжні купецькі бранжі заходяться около утворення бльоку, щоб не допустити до знижки через магазинування товарів.

Чеські гроші.

В Чехо-Словакії будуть з початком квітня ц. р. пущені в обіг металеві корони, зладжені з того самого аліяжу, якого ужито до биття чесько-словацьких 20- і 50 сотикових монет. Папереві корони будуть зовсім стягнені з обігу.

Відбудова гарбарського промислу на Україні.

Довідуємося, що на Україні урухомлено нові гарбарні на засадах нової економічної політики. Задумують зорганізувати кілька трестів гарбарського промислу. Цим способом надіються совіти осягнути великий зиск.

Курс грошей.

Курси заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 1. ц. м.: американські доляри 4 050 - 4.160, одинки і двійки 3.950 — 3.960, канад. доляри 3.740—3.750, одинки і двійки 3.640—3.650, нім. марки 17.60—17.70. сотки 17·30—17·40, дрібні 16·80—16·90, леї 28·00—29·00, дрібні 27·50—28·00, чеські корони 68·00—69·00, дрібні 67·00 до 67·50, австрійські тисячі з новійшої емісії 1.000—1050, старшої емісії 2.700—2.750, сотки новійшої емісії 100·00—110·00, стар. емісії 260·00 — 270·00, 50-коронівки 50·00—140·00, 20-коронівки 20—45, 10-коронівки 10—24, 1-ки і 2-ки 90·0—1·10, рублі 5 сотки 1·70—2·25, сотки 3·00—4·00, 25-рубл. 1·70—2·10, 10-рубл. 1·55—1·60, решта дрібних від 90—1·20 думські тис. 35·00 - 45·00, думські 250 рубл. 20·00 до 40·00 карбованці 1·20—2·00, гривни 4·00—7·00, франц. франки 350—360, фунти штер. 16.000—16.100, шв. франки 800—850. Золото: 20 кор. 14.800—14.900, 20-франківки 14.100 - 14.200, 20 марківки 16.000—16.100, фунти шт. 15 500—15.600, 10-рубл. 18.800—18.900, дол. 4.050—4.160. Срібло: Австр. корони 258—278 5 кор. 1300—1310, фльорени 690—700, рублі 1.110—1.200, копійки 5·10—5·20, амер. доляри 2.900—3.000, половини і чвертки 2.800 - 2.850, канад. доляри 2.600—2.650, дрібні 2.500 - 2.550, леї 200 до 210.

старчити нам, щоби кождий порозумів, яку велику поміч дає названим видавництвам, коли стає у ряди їх передплатників, коли ще й других притягає, або вони замовили для себе названі часописи. Тому не завадить, що подамо й адреси названих видавництв. („Світло“ — Львів Ринок ч. 10/I. пов.; „Господ.-кооперативний часопис“ — Львів, вул. Зіморовича ч. 20; „Письмо з Просвіти“ — Львів, Ринок ч. 10/II пов.). Піддержка матеріяльна й моральна з боку громадянства дасть змогу поставити часописи на відповідній висоті, а часописам допоможе виконати дуже важну роботу в національній й культурній перебудові нашого життя.

М. Галущинський.

НОВИНКИ.

— Ревізії і арештовання. Дня 20 лютого ц. р. перевела кристинопільська поліція ревізію у гром. Павла Гумена, пошукуючи за відозвами, які мають взивати населення до писання протестів проти данини. В звязи з цею ревізією арештувала поліція в Острові в момент всідання до потягу гром. Петра Ґана, підозріваючи його о перевіз подібного рода паперів у Львів. По докладній ревізії в Острові перевела поліція згаданого в Кристинопіль, звідки його випущено.

— Лагодять бранку. Староство в Долині видало таке розпорядження: Dolina, dnia 13. lutego 1922 r. Do Wszystkich Wielebnych Urzędów parafialnych obrządku grecko rzymsko katolickiego. W celu uzupełnienia spisów popisowych na rok 1922, upraszam Wielebny Urząd parafialny, aby za zgłoszeniem się P. Komisarza rządowego względnie naczelnika gminy, wydał temuż bezzwłocznie wyciąg z metryk urodzonych w 1901 r. chłopców. Starosta: Słoński wr.

— Справа Федака і тов. Польські ґазети доносять, що в марті не прийде ще до розправи, бо підчас слідства вийшли на яву „ще цікаві справи“, які треба буде влучити до головного вже акту обжаловання. „Век“ віщує, що з приводу тих „відкрить“ не виключені ще дальші арештовання.

— З Бриґідок. В тюрмі зв. Бриґідки, побив дозорець Франковскі бувшого українського стрільця колодкою в груди за те, що той говорив по українськи. В тій самій тюрмі не зізваляють читати українських ґазет.

— З театру. Перша вистава по зниженим цінам для українських приватних службовиків, студенства і робітництва, драма Г. Ібзена „Примари“ відбудеться в середу, дня 8. марта (а не у вівторок дня 7. марта).

— Вистава для шкільної молоді. Театр „Бесіди“ ставить в неділю, дня 5. марта попол. о год. 3. найкращу із наших побутових пєс „Ой не ходи Грицю...“, народню драму зі співами Мих. Старицького.

— Здемобілізовані польські офіцири опиняються часто на бруку без найменших средств до життя, а не вміючи або не хотячи важко працювати, накладають на себе руку. Недавно було кілька випадків самовбийств, доконаних такими нещасливцями. Польська суспільність має добрий горіх, — що зробити з десятками тисяч таких безробітних інтеліґентів.

— 20.000 слів денно висилає німецька радіотелеграфічна стація в Науен. Це одна з найбільших радіотелеграфічних стацій світа. Для нас важна тим, що за української влади користувався наш уряд головно вістками тої стації.

— Купно фльоту в 10 минутах. На концерті, розписанім одним пароплавним товариством в Льондоні, явилося багато інтересантів, хотячи закупити 10 торговельних кораблів. Та всім їм вліз в дорогу якийсь богач Гервелін, який поставив найвищу суму 290 тисяч ф. штер. і за 10 мінут виплатив її. На „чиїсь“ гроші це виносить 4 міліярди.

— 770 ґазет і журналів виходить в Празі. З того є: 673 чеських, 83 німецьких, 4 російські, 3 французькі, 1 англійська і 3 в „есперанто“.

ЖЕРТВИ.

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української незалежної преси зложили в марках пол. Ярослав Ільницький, Львів 1000 Мп. кличе: Дюську Свірську Львів, Янусечку Приймову Глиняни, Дизуню Білинкевичівну Винники. о. Олекса Гоцький Дівріці 300. о. Збудовський Зубрець 1000 кличе: всіх кондеканальних Отців. Олександер Наконечний Козова 300. Володимир Винярський Іванівка 1000, о. Пан. Малецький Ріпчиці 300, о. Михайло Цегельський Камінка стр. 1000, Степан Байдала Мостиска 500 кличе: Григорія Чухрая, Олександра Колодія, о. Романа Куціля, Волод. Коблянського і Павла Лапку всіх з Мостиск, д-р Іван Сохацький Калуш 5000 кличе: суддю д-ра Данила Насаду Галич, інж. Ярослава Стефановича Львів, о. Івана Павлусевича Довга войнилівська, проф. Теодора Поліху Перемишль, Корнило Троян Девятники 000 кличе: членів, Виділ філії Т-ва „Просвіта“ в Бібрці, Районників і їх заступників в тим що академічна молодь платить половину суми.

Замість бажань з приводу вінчання д-ра Івана Зілинського зложив М. Возняк 1000 мп. на Рідну Школу.

НАДІСЛАНЕ.

Подяка.

Головна Рада „Союзу українських приватних урядників Галичини“ („СУПРУГА“), вислухавши звіту забавового Комітету, що занявся уладженням „Великої Забави“ з танцями дня 14. лютого ц. р. і Чайного Вечора дня 26. лютого ц. р. на цілі „СУПРУГА“, ухвалила слідуюче: „Складається прилюдно щиру подяку Всім Впв. Паням і Панам, Товаришкам і Товаришам, членам Комітету, що маючи на увазі добро нашої станової орґанізації, та вдоволення учасників доложили усіх старань, щоби забави вдалися як найгарніше. З окрема складається сердечну подяку арт. Вп. Пані Соні Орлян і Впв. Панови Яр. Давидовичеви. Кобзареви. Впв. Панови Дан. Щербині та Впв. Панови В. Давидовичеви, що ласкавою участю в Чайному Вечері, причинилися до піднесення цеї скромної товариської забави до перворядної вокально музичної вечоринки, яка полишила в памяти учасників як найгарніші спомини, а Впв. Панови Директорови Сп-ки „Відбудова“ Сидорови Кузикови дякується щиро за значний грошевий даток, зложений на цілі „СУПРУГА“ з приводу забави дня 14. лютого ц. р. Всім Впв. Учасникам обох забав дякується за велике довіря, яким обділили вони нашу станову орґанізацію, являючися на її запрошення на забави в незвичайно великому числі. — У Львові, дня 28. лютого 1922 року.

7991 1—1 *Президія „Головної Ради“.*

ОПОВІСТКИ.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда“ у Львові, під артистичним проводом Олександра Загарова. Саля Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5.

Субота, 4. марта: пятий раз „ГАЛЬКА“, опера на 4 дії С. Монюшка. Перший виступ пані М. Шарфенштайн.

Неділя 5. марта: пополудни год. 3. „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ“, народня драма зі співами на 5 дій М. Старицького, вечером „ВІЗНИК ГЕНШЕЛЬ“, драма на 5 дій Г. Гавтмана.

Початок о годині 7·30 вечером.

Білети в ціні від 500 - 200 Мп. продає „Народня Торговля“, а в день вистави від год. 4·30 попол. Каса театру. X 1—1

Святочний вечір в честь Ольги Кобилянської з нагоди трийцятьлітнього ювілею її творчої праці відбудеться дня 7. марта у Львові, у великій салі Тов ім. Лисенка о год. $7^{1}/_{2}$ вечером. Близші подробиці оповіститься завтра. Віримо, що всі українські громадяни являться на святочнім вечері, щоби пошанувати одну з наших найкращих письменниць. За комітет: Ольга Коренцева -голова, Ірина Студинська секретарка, Блянка Баранова і Евгенія Макарушкова члени.

Чайний вечір „Союза Українок“ і „Української Бесіди“ відбудеться в суботу, 4. ц. м., в салі „Бесіди“. На вечері виступлять відомі мистецькі сили: п. Вол. Дудриківна (деклямація), п. Бесарабов (сольо-спів), п. Вольський (гра на балалайці), п. Давидович (куплети), п. Крушельницький (зі своїм репертуаром). Початок о год. 9 вечером. Вступ для членів обох товариств.

Відчит д-ра Д. Донцова. Заходом Просв. Секції „Союза Українок“

ПОЗІР! Вже вийшло Шевченківське число **„СВІТА ДИТИНИ“**

Управи всіх Шкіл в краю! ПОЗІР

— — — Ціна 1 прим. стоїть 100 марок. — — —

Добірний зміст і прегарні ілюстрації присвячені виключно памяти Великого Кобзаря. Постарайтеся, щоби в руках кождої дитини з Вашої школи найшлося це пропамятне число діточого журналика.
801 1—1

Замовлення пересилати на адресу: ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“ ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗІМОРОВИЧА 3.

ВОЗИ ГОСПОДАРСЬКІ З ПЕРВОРЯДНИХ КРАЄВИХ — — ФАБРИК — — **УЛІЇ** СЛАВЯНСЬКІ І АМЕРИКАНСЬКІ доставляє

Краєвий Союз Господ. Спілок — — ЛЬВІВ, — — ЗІМОРОВИЧА ч. 20.
IV 2—5

відбудеться в неділю. 5 марта о г. 5-ій по пол. в салі „Української Бесіди“ (вул. Рутовського 22) відчит д-ра Дмитра Донцова: „Поетка національного рісорджімента“ (Леся Українка).
2—3

З Українського Правничого Товариства. Продовження відчиту През. Володимира Децикевича „Про реформу громадського закона“ слідуватиме в четвер дня 2. марта год. 6. вечером в музеальній салі Ставропігії, вул. Бляхарска 11. I. пов.
800 1—1

Кружок старшин У. П. Т. ім. Шашкевича у Львові подає до відома сеpетським Горожанам, що засідання відбудеться в пятницю т. є. 3. марта о 6. год. вечером в кімнатах У. П. Т. Ринок 10. (I. пов. на ґалерії). На се засідання має честь запросити всіх Горожан, котрі цікавляться культурною і гуманітарною працею. Кождий може приходити на наради старшин і ставляти свої внески. Справи дуже важні. **Д-р Голубовський,** голова. **М Бадлюк,** секретар. 804 1—1

Дрібні оголошення.

ДАХІВКУ палену і бляху поцинковану по найнизших цінах продає „УБУС“, Львів, вул. Оссолінських 6. XVI 1-10

ДІМ мурований з господарським забудованям надаюючийся на промислове підприємство сейчас до продання. Відомість у адв. д-ра Рибака Глиняни. 780 2-2

НЕЗАБУВАЙТЕ, що при вул. св. Софії 25. находиться шевська робітня українських інвалідів, де виконується дешево, гарно і скоро всякі шевські роботи. 1—1

УКРАІНЕЦЬ інвалід (старший десятник) без лівої долоні пошукує отсею дорогою якоїнебудь посади. Проситься наші інституції піти претентови на зустріч. Український Дім інвалідів, Львів, св. Софії 25. 1—1

ПОТРЕБУЮ інструктора до двох хлопців з низшої ґімназії. Зголошуватися листовно з поданням условин на адресу: Евген Мацілинський, Орелець, почта Волчківці, повіт Снятин.
786 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

До всіх Вп. Отців!

На Иорданські свята спровадив я для церкви в Мединичах ґарнітур штучних цвітів з робітні П. Стефанії Погорецької в Стрию. Цвіти дуже гарні, робота артистична, солідна, матеріял тревалий, а до сего ціна дуже приступна, цвіти так всім подобались, а мене так вдоволили, що на Великодні свята вже нині знова замовляю.

Сміло поручаю цю нашу українську фірму Пані Стефанії Погорецької в Стрию ул. Шевченка ч. 6, всім Отцям душпастирям і Братствам церковним, які дбаючи про окрасу церкви нераз купують лихий товар за дорогі гроші у чужих, бо не знають сеї нашої української робітні.

о. Семен Круцько
парох Мединич.
793. б) 1—1

„ПОЛОТНО“ Львів Зіморовича 20. Полотна, цайґи, сукна, мотузяні вироби.
736 0-?

Загальні Збори
КРЕДИТОВОГО СТОВАРИШЕННЯ
„Руський Народний Дім“
В ЗОЛОЧЕВІ

відбудуться дня 20. марта 1922. о 1. год. по полудни у власнім льокалі зі слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
2) Звіт Дирекції з діяльности і білянс за 1921 рік.
3) Звіт Ревізійної і Контрольної Комісії.
4) Уділення абсолюторії.
5) Розділ зисків.
6) Зміна статута.
7) Внески членів.

В случаю неприсутности статутом приписаного числа членів нові Збори відбудуться тогож дня о 2. годині по полудни, без огляду на число присутних членів.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:
Д-р Т. Ваньо голова. 797 1—1 **М. Гриценко** секретар.

Загальні Збори
Членів Кооперативу для промислу і торговлі скірою,
стов. зар. з обм. пор. у ЛЬВОВІ

відбудуться в неділю, 12. марта 1922. о год. 10. рано в домівці Краєвого Союзу для збуту худоби у Львові при вул. Оссолінських 15, II. п. з такою денною чергою:

1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
1) Звіт Надзірної Ради з діяльности стоваришення, замкнення рахунків і білянс за р. 1921.
3) Звіт Краєвого Союзу Ревізійного.
4) Вибір 2 членів Надзірної Ради.
5) Затвердження 1 члена і 1 заступника члена Дирекції.
6) Призначення чистого зиску.
7) Внесення членів.

Річний звіт, річні рахунки і білянс стоваришення є виложені до перегляду Членів.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:
Олекса Павлюк вр. голова. XII 1-1 **Омелян Масляк вр.** секретар.

106 **ЗАВЕДЕННЯ БУДОВИ** 27—30
ВОДОТЯГІВ і ПОМП
АНТІН КУНЦ сп. з обм. пор. **ЛЬВІВ, вул Сапіги ч. 57,** партер приймає замовлення входячі в її обсяг діяльности. Помпи трансмісійні та парові для фабрик, гідравлічні барани і вітраки на складі.

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від середи 1. марта 1922.
фільмову драму з життя повоєнної плютократії великих промисловців, що відграється в Варшаві і Лодзі, в двох частях. Архитвір в 12 актах п. н.
„СТРІЛ“ Серія І. Гра судьби.

„РІЛЬНИЧИЙ ДІМ“
заступництво Просцейовської фабрики
РІЛЬНИЧИХ МАШИН Ф. ВІХТЕРЛЬОГО
НОВИЙ САНЧ, ВУЛ. ГОФМАНОВОЇ Ч. 1. Контора Ринок ч. 10,
ПОРУЧАЄ: криті керати Віхтерлього, ручні молотільні, кератні молотілні, цілковиті молотілні ґарнітури Віхтерлього зі скіряними пасами. Ручні і кератні січкарні. Млинки до мелення збіжа. Зелізні плуги.
757 Господарям уділяється кредит. 7—?

Сокіл Батько
уладжує в неділю 5. марта ц. р. — — в КАВАРНІ „РЕПУБЛИКА“ — —
Чайний Вечір
з дуже інтересною програмою.

Вже вийшло друге число!
„МИТУСА“
Ілюстрований місячник літератури й мистецтва.
Ціна Мп. 200, з пересилкою Мп. 225. В Чехословаччині Кч. 5 без пересилки. Можна ще дістати I-е число по Мп. 175. Замовляти на адресу: Осип Навроцький, Львів, Марка 20, або Українська Книгарня і Антикварня Львів, Рутовського 22. В Чехословаччині на адресу: Василь Паліїв, Ужгород, Берчені 24.
768а 3—3

„ЧЕРВОНА КАЛИНА“
має на складі:
1. КАЛЄНДАР на 1922 Мп. 600·— в Чехословаччині без пересилки Кч. 13·50
2. Ген. Капустянський „Похід українських армій на Київ-Одесу в 1919 р.“ Мп. 500·— Кч. 12·—
3. Юра Шкрумеляк: „Поїзд Мерців“ або Картини жертв і трудів Мп. 250·— або Кч. 7·—

На пересилку долучити Мп. 50·— Замовляти на адресу: Осип Навроцький, Львів, Марка 20, або Українська Книгарня і Антикварня, Львів, Рутовського 22. В Чехословаччині на адресу: Василь Паліїв, Ужгород, Берчені 24.
768 3—3

На весняний сезон --
доставляємо
залізні та деревляні ПЛУГИ, БОРОНИ, пільне і огородове НАСІННЯ
та все в рільнім і домашнім господарстві потрібне.

Цінники і окремі спеціяльні оферти на жадання висилаємо Нашим Членам даємо товарові звороти, які в минувшім році виносили 5% від закупна. — Від уділів і щадничих вкладок платимо 10% відсотків.

Краєвий Союз Господарських Спілок
у ЛЬВОВІ, ЗІМОРОВИЧА 20, склеп у ЛЬВОВІ ГОРОДЕЦЬКА 95.

ДЗВОНИ
з найлучшого металю о чистім, звінкім голосі, по найдешевшій ціні та з 25-літною ґарантією
можна купити або замовити в
Першій Українсько-американській лярні і складі дзвонів
К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО
ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 64.
УВАГА: Моя фірма не мала і не має нічого спільного з фірмою Братя Фельчинські Калуш і Перемишль.
736 8—?

Хто знає де подівається **Грицько ВОРОНА з Хоросткова** п. ГУСЯТИН, що був при У. Г. А. відтак вступив до Армії У. Н. Р. буде ласкавий дати знати на адресу:
Ол. Ворона Р. О. Black Stone Mines Mile 52½ CANADA ALTA.
731 6—6

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма. З друкарні Спілки „Діло“.